

Ivan Kmínek - Solus

Tři sta metrů...

Ubohých tři sta metrů a mám toho až po krk.

"Ralfe! Dáme si pauzu! ... Prosím tě!" sípám. Mocné pulsy mého srdce duní a odpočítávají mi porážku K. O. Ralf neodpovídá a těžce se dere dál. Jeho boty se při každém kroku hluboce boří do jakéhosi pramálo elegantního slizu, který v těchto místech pokrývá podlahu, stěny i strop chodby.

Zatracená práce: zas už nic nevidím! Zařízení, které má čistit a osušovat zorníky skafandru zevnitř i zvenčí, prostě nestačí. Plíživé deštíky podivných rmutů, pleskance živého bahna, řítící se z velikých pukajících bublin, kaskády žilkovitých gelů mě oblévají od hlavy k patě a zaslepují mi výhled... Ale nemám co vyčítat Solovi, tomu jeho metabolismu, pocity lepkavého hnusu, které ve mně vzbuzuje. Vždyť i mé tělo je mi teď odporné. Trikot už dávno nestačí sát můj pot. Čichám své přehřáté výpary a dělá se mi z toho nanic...

Vzpomínám si: když Karel na Základně dělal první analýzy plynů ze Solova nitra, chechtal se: "Mládenci, on smrdí! Nepředstavitelně smrdí! Je to tam samý merkaptan. To by zabilo i vola!"

Na vlastní kůži prožívám pocity, které mi kdysi popsal Jacek, když se jako první v pořádku vrátil ze Solových útrob: Mám plné zuby živočišna. Instinktivně upírám zrak na záda Ralfova skafandru, který je jedinou solidní věcí široko daleko. Všude jen rudé, zelené a fialové bažiny života. Ale to není to nejhorší. Nejhorší jsou ty pohyby. Peristaltika.

Stěny chodby se smršťují, vlní, prohýbají, a zmítají. Poddajné hmoty náhle nabobtnají a sevřou mě jakoby v tichém objetí. Pak mě vyvrhnou a zhoupnou na táhlé vlně, až mám žaludek v krku... Jacek tomu říkal "jícnová nemoc"... "Zvykneš si," tvrdil mi, když jsme se před pěti hodinami loučili na Základně. A nadpoval mě nějakými prášky proti nevolnosti.

Nemýlím-li se v odhadu, zbývá nám tak třicet hodin času. Do toho počítám i zpáteční cestu. To je zatraceně málo. Raději na to nemyslet.

* Solus.

Jak to vlastně přeložit? Samojediný? Osamělý?

A proč vlastně to jméno?

Když jsem ho při přistání na Tristě poprvé spatřil z paluby transportního letounu, hned jsem pochopil: Letěli jsme nad bažinatou planinou, pustou a nesličnou k uzoufání.

Jediný keříček, jediný pahorek neposkytly povyražení mému oku. Jen šedivě hnědé bezútesno s oky černých tůní. Ten svět je ztracený. Stará, mrtvá planeta... A najednou se za obzorem vynoří cosi šokujícího, majestátního, nadpřirozeného: Z mokvajících slatí vyrůstá bělavě růžový útvar. Má zhruba tvar koule (ovšem zvrásněné černými nepravidelnostmi) o průměru skoro tři kilometry. Ční k špinavě oranžovému nebi jako obrovský špatný vtip. Je v té pustině tak dokonale sám, že jeho jméno ani nemůže být jiné: Solus.

Fascinováni na tom visíte zrakem a náhle spatříte, že dýchá... Ne, to není ten pravý termín. Jeho povrch se jemně vlní a nadýmá a vzdychá a vy cítíte, že ta hmota žije...

Člověk ovšem není zvyklý na to, aby se hora protahovala...

Už Mannichova výprava před dvaceti lety, která ho vlastně objevila, vytvořila první hypotézy o jeho původu. Koncem sedmého měsíce jejího pobytu na Tristě vyslalo náhle oranžové slunce soustavy důkladnou protuberanci, doprovázenou sprškou tvrdého záření.

Ani kopule Základny účastníky expedice neochránila. Dnes už je známo, že ty protuberance jsou periodické. Opakují se se železnou pravidelností každých 175 dní a jejich záření je silně mutagenní. V ty dny Mannichovi lidé umírali jako mouchy. A tehdy asi jeden z nich pohlédl na Sola a řekl: "Vždyť to je nádor! Maligní nádor!"

Proto je tak beztvary, bezúčelný, přebujelý; vypučel jako rakovina. Jako záchvat života.

Snad to bylo nějak takhle: Kdysi dávno oplodnil Tristu jakýsi život. Snad přišel odněkud z Vesmíru. Třeba to byla jen panspermie. Možná ale taky tvor

vědoucí a mocný... Tahle záležitost je dodnes předmětem zuřivých debat. Kdo ví? O tom ostatně ještě bude řeč...

Jen jedno je jisté. Byla tu protuberance a život explodoval. Jakmile přestaly mít zvrhlé tkáně dostatek živin pro svůj růst, život zapustil kořeny. Řízen tajemnými instinkty, našel cesty, jak z nevábné stravy zdejších mokřin bujet nade všechny meze.

Jenže ty meze přece jen existovaly. Nesmírná hmota se najednou začala hroutit svou vlastní vahou. Solus, až do té chvíle zahlcený tupou prosperitou, se vzpamatoval právě včas. V nitru živé hory začaly probíhat první autoregulační procesy... Teď už neroste.

Vznikly rozsáhlé podpůrné, vyživovací, nervové a čertvíjaké ještě tkáně. V tichu knihovny, nad nekonečnými stránkami o jeho metabolismu a fyziologii, jste ztraceni. Proklínáte svůj nepatrný mozeček, který není schopen pochopit ani jednu jedinou jeho buňku. Co je to ale proti tomu, když se mu postavíte tváří v tvář?! Když vstoupíte - jako já s Ralfem - do jednoho z průduchů, kterými vanou do jeho nitra životodárné plyny. Když se tou divnou chodbou musíte vydat a víte, že v těch živých katakombách zemřeli už čtyři lidé...

* Pokročili jsme tak o sto metrů.

Ze stropu průduchu trčí tisíce poloprůhledných stalaktitů z jakési nafialovělé ovlhlé želatiny a jemně se chvějí. Vidím Ralfa, jak se dere kupředu potokem šlemu a ty podivné řasinky se po něm seshora natahují, prodlužují se jako červíci a ošukávají jeho skafandr svými bambulovitými konečky... Ve sluchátkách slyším Ralfovo hlučné supění. Moje nohy se boří do virů líného slizu do půli lýtek. Očima se pokouším vytušit ve světélkujících proudech reliéf dna. Nedaří se. Co chvíli zapadám do potměšilých tůňek, v nichž jsou asi skryta jakási čerpadla na tu zdejší močůvku. Proklínám celý svět a vší silou se snažím překonat odpor mlaskavé hmoty. Hned příští krok zakopávám o hustou síť zprohýbaných chrupavčitých přepážek, které jsou maskovány pod hladinou, a padám naznak. Jsem vysílený a mé tělo je nenápadně vtahováno do lůna rosolu... Chvilku je to pocit vysloveně příjemný.

Oddávám se tiché bezmoci a odpočívám. Pak se mi přes obličej přelije nakrvavělá vlnka toho dotěrného svinstva. Otřásám se hnusem a zvedám se. Pokouším se orientovat. Ralf mi zatím zmizel za ohybem chodby.

Musím si pospíšet. Snažím se vyhýbat řasnatým blanám, které jsou nataženy napříč chodbou a v některých místech velmi ztěžují průchod. Mám strach. Nechápu, proč mě tady Ralf nechal. Řekli jsme si přeci, že musíme být pořád na dohled! Nepředstavitelně aktivní hmota Solova těla spolyká vlny našich chabých vysílaček jako nic. Mám taky vztek.

Až ho doženu, tak mu to spočítám! Ten ignorant snad ani neví, že se dostáváme do nebezpečné zóny. Vždyt podle závěrečné zprávy komise je první ze smrtících oblastí okolo čtyř set metrů od ústí. Jsme v ní...

Sluchátka náhle explodují řevem.

"Ralf, proboha!" ječím. "Co je s tebou?... Ozvi se!"

Několik vteřin je ticho, jen ve spáncích mi buší temná kladívka.

"Prosím tě, pohni sebou," ozývá se pak hlas.

"Hned jsem u tebe! Vydrž!" volám a vrhám se dopředu. Bez rozmyslu trhám jemná pletiva záclon, která mi překázejí v cestě. Ani bych nevěřil, že se dá postupovat tak rychle.

V dešti slizu náhle zahlédnu oranžovou skvrnu Ralfova skafandru. Jde mi naproti.

"Co se stalo?" ptám se, sotva popadám dech.

"Poď, něco ti ukážu," Ralf mě vleče několik metrů do jakéhosi malého temného dómu, ověšeného drapérií černajících závěsů.

"Nelekni se," řekl Ralf stručně a ukázal někam vzhůru.

Asi jsem se tam přeci jen neměl dívat.

V jednom ze záhybů, vlnících se jako zmoklá netopýří křídla, byl otvor a tam to bylo:

Čnělo z něj rudé, zpotvořené torzo lidského těla. Nemožně veliká hlava na nás zírala skleněným pohledem a němě pohybovala odulými fialovými ústy. Jako by nás někam zvala.

To mokvající embryo se vlastně člověku moc nepodobalo... Jenže já jsem cítil, že ten obličej znám. Díval se na nás Marcel. Solova oběť.

* Už Mannichovci ovšem pochopili, že Solus je imteligentní.

V té době se prováděly první studie Solových povrchových vrstev (dovnitř se ještě dlouho nikdo neodvážil - automatické sondy se příliš často nevracely.) Obvykle se odebíraly jen nepatrné vzorky, nejnutnější množství tkání pro běžné rozборы. Biologové si ale usmysleli, že potřebují podrobně prozkoumat jeden z nejzajímavějších útvarů v Solově "pokožce" - takzvané Kapsternovy orgány. Stůj co stůj chtěli dostat jednu z těch asi metrových věcíček do laboratoře, aby se v ní mohli dosytosti pohrabat. Objevila se spousta námitek, ale oni si prostě nedali říct. Nakonec byl tedy připraven vhodný kontejner a jeden z těch tvrdošijnějších biologů, jmenoval se tuším Newburry, se vydal na lup. Přistál se svým vrtulníkem blízko jedné z těch orgánů a chystal se spustit speciální drapák, když tu se stalo nevídané. Val šedavé hmoty, který orgán obklopoval, náhle zbytněl a jako obrovská sloní víčka se uzavřel. Po orgánele nezůstala ani stopa.

Newburry to tedy zkusil jinde, ale potkalo ho totéž. A ještě jednou. A opět krach. Pak ztratil odvahu a na Základnu se vrátil s nepořízenou.

Tahle na první pohled lapálie se stala největší senzací celé Mannichovy výpravy. Jak by ne! Vždyť vrtulničky průzkumníků předtím přistály v okolí Kapsternových orgánů nesčetněkrát a ta oka zůstávala zcela netečná. Mohlo to znamenat pouze jediné: On věděl o tom, co na něj Newburry chystá. A bránil se. Rozumí každému našemu slovu! Dokonce i nevyřčenému...

Všichni se zbláznili. Provokovali tu myslící horu a pokoušeli se ji donutit k dialogu.

Zcela marně. Jen tehdy, když chtěli lidé ublížit jeho tělu, líně se ohradil a ty pokusy o vivisekci elegantně překazil. To bylo asi tak vše.

Příští, Millerova expedice přivezla na Tristu několik odborníků na parapsychické jevy.

Studovali Solovu auru, která každou noc hoří nad jeho tělem jako svatozář. Objevili při tom záření, které nazvali "negentropické solitony" a jež má s těmi jeho telepatickými schopnostmi určitě co do činění.

Je to asi rok, co se zrodila hypotéza o "mateřském tvoru". Ona neznámá bytost, která byla tady na Tristě napadena rakovinou, zvanou Solus, prý dosud nezemřela. Naopak!

Celý ten masív je pořád pod její kontrolou. Je ukryta někde v nitru, důkladné stěny ji chrání před protuberancemi, a odtamtud řídí všechno, co je potřeba...

Tahle hypotéza (kterou mimochodem stvořili moji přátelé Jacek a Ralf) se však asi nezdála být dostatečně šílená, aby mohla být pravdivá. A tak k ní autoři přidali dopňující partii, která prý všechno uvádí na pravou míru: Rakovina je vlastně konečným a nejdokonalejším stadiem veškerého bílkovinného života ve Vesmíru. V normálních podmínkách svého nositele ničí a sama se nemůže dostatečně rozvinout, protože na to nemá vhodné podmínky... Tu se však kdesi objevila osvícená bytost, která ten začarovaný kruh postřehla a rozhodla se, že mu unikne. Tady na Tristě našla ideální prostředí pro uskutečnění svého záměru.

Stala se Solem.

Chci nechat tu poněkud příšernou legendu bez komentáře. Vyprávím ji proto, že na členy výpravy měla fatální vliv. Veškerá pozornost se rázem obrátila do centra Solova těla.

Tam někde, říkali si všichni, ten mateřský tvor přebývá.

Vůle najít ho byla silnější než rozum. Do Solova nitra se vydal první člověk. Byl to Jacek. Prošel asi sto metrů toho později smutně proslulého průduchu A - 12. I když se vrátil polomrtvý únavou, přece jen se vrátil a my se poddali optimismu. Našel prý ty naše ztracené sondy hned kousek od vchodu, utopené v kalužích slizu. Není divu, že to nevydržely, smál se. Ten terén v průduchu je ještě tak pro člověka a ne pro ubohý stroj!

Jako druhý se vypravil Andrej. Po čtyřiceti hodinách, kdy se nám neohlásil, bylo jasné, že je mrtev. Už proto, že mu došel kyslík.

Andrejova žena Lena si vymohla od kapitána revers podle Norrisova zákona: za naprosto mimořádných okolností má člen expedice právo podniknout kroky na vlastní nebezpečí.

A vrátila se. Její fyzický i duševní stav po té křížové cestě nebyl bohužel nejlepší.

Moc jsme se toho od ní nedozvěděli. I když i to málo bylo samozřejmě cenné. Ona Andrejova tělo skutečně našla. Leželo v jedné ze slepých odboček tunelu. Na první pohled nic nesvědčilo o nějakém dramatu. Přece jen ale: Zápis termografu, který mimo jiné průběžně zaznamenává tělesnou teplotu, se v desáté hodině Andrejova pochodu náhle zlomil. Ze standartních třiceti sedmi stupňů klesl až někam do záporných hodnot. Zpáteční Lenina cesta s Andrejovým tělem byla nad její síly. Dokázala ho dovléct sotva padesát metrů.

Ze Solových vnitřností donesla jen dvě věci: Andrejův identifikační emblém a modul termografického zařízení.

Čím jasněji se ukazovalo, že přístroj je v pořádku, tím víc byli všichni zmateni. Co to znamená? Teplota Solova těla je přece podle všech dosavadních měření téměř konstatní: čtyřicet jeden stupeň. Zmrznout v perfektním skafandru uprostřed hory teplého masa - co je to za nesmysl....?

Bylo to jako nezadržitelná lavina. Do průduchu se vydali další tři: Martin, Raymond a Marcel. Dostali přísný zákaz porušit nebo zničit cokoli v Solových orgánech. A ještě jednu maličkost si lékaři vymínili: všechny myšlenky měli ti tři pronášet nahlas, aby mohly být zaznamenány na kazetě.

Jak jsme později zjistili, Marcel a Raymond zemřeli asi třicet metrů od místa Andrejova konce. Jenom Martin, který se o pár metrů opozdil, protože ho pobolívala noha, přežil.

Když našel mrtvé, dlouho se nerozmýšlel. Vyrval nahrané kazety z jejich skafandrů a okamžitě se vydal nazpátek. Zahynul vyčerpáním a nedostatkem kyslíku sotva padesát metrů od ústí průduchu. Jen zbloudilý signál jeho vysílačky nám řekl, kde skončil.

Panika byla přehlušena hádkou: kdo to vlastně zavinil? Proč jsme je tam pustili? Nevedlo to samozřejmě k ničemu. Neměli jsme si co vyčítat.

Zápisy Martinova a Raymondova termografu si byly podobné jako vejce vejci. Ti dva zmrzli během několika vteřin. Asi neměli ani čas pocítit bolest.

Kazetové záznamy: První hodiny jen běžná rutina. Občas dohovory o dalším postupu. Potom:

Marcel: "Co si o tom myslíš, Raymonde?"

(Jejich cestu snad zbrzdila nějaká obzvláště zapeklitá překážka - o tom se už můžeme jenom dohadovat. Já už teď vím, co všechno mohli potkat.) Raymond: "Co bych si myslel? Nejraději bych to tady všechno rozkopal. A taky to co nejdřív udělám."

Martin: "O čem to mluvíte, prosím vás?"

Marcel: "Jen se přijď podívat! ... To je hnus, že by člověk brečel. Já tu bestii nenechám na pokoji, dokud odsud Andreje nedostanem. I kdybych ji měl celou rozkuchat."

Pak bylo okamžik ticho. Jen zlobné chrčení.

Následoval krátký výkřik.

Dech dvojích plic se na chvílku zrychlil a potom zmlkl.

Znovu a znovu jsme analyzovali ty záznamy a připadalo nám čím dál jasnější, co se vlastně stalo: Solus se prostě o sebe bojí. Když slyšel ty výhružky, reagoval po svém. Na náš vkus poněkud přemrštěně. A dětinsky.

Ten večer si mne k sobě pozval Ralf. Prý na radu, ale myslím, že k věci jsme toho moc nenamluvili. Ostatně Ralf byl vždycky podivín.

"Taky už ti ten puchýř leze na nervy?" zeptal se a ukázal ven, kde se v planetární noci svíjely plameny Solovy aury.

Ani nebylo třeba, abych odpovídal.

"Mně už začíná být jasné, proč se tak chová," řekl Ralf. "Je to docela prosté. Jmenuj všelijaké ty věci, co dělají člověka člověkem: Soucit a oběť a tak... Škoda mluvit."

Povídám ti, že ty mohutné pojmy, které vypadají tak nesmrtelně, nemají pro něj vůbec žádný smysl. Jak by se měl dozvědět třeba o existenci dobra, když je sám. Chápeš? On je prostě sám."

Nechápal jsem, kam tím Ralf míří.

"Tady alespoň vidíš, jak vypadá ten tvůj nejvyšší vývojový stupeň," řekl jsem se zadostiučiněním, protože Ralfovu teorii o tom báječném "mateřském tvorů" jsem vždycky bral s rezervou.

"Je to jen zmetek. Genetický omyl. Nic víc."

"Omyl..." přehlušil mě Ralf podrážděně. "Jsi vždycky hned se vším hotov... Raději trochu přemýšlej. Vždyť máme vlastně před sebou jeden z modelů Boha, chápeš?"

Nechápal jsem nic. A určitě to na mě bylo vidět.

"On ... totiž Stvořitel byl přece taky docela sám," řekl Ralf.

"Ty ... jsi věřící?" Zeptal jsem se opatrně.

"Co je ti do toho?" utrl se Ralf. "Já prostě jenom dedukuju. On, než stvořil svět, byl sám. A proto nemohl být dobrý ani zlý. Já myslím, že On musel být absolutní cynik ... pokud vůbec byl." Ralf v tu chvíli vypadal velmi znechuceně. Takového jsem ho neznal.

Příští noc zmizel kapitán. Ve své kabině nechal dopis. Výčitky svědomí ho jako hamelnskou krysu hnaly do Solových vnitřností. Svůj dopis ukončil optimistickou zvěstí: Solovo tajemství je prý rozluštěno! A on nám to dokáže...

Kapitánův "útěk" jsme zpozorovali asi v pět ráno. V té době měl podle našeho odhadu kyslík tak na pětatřicet hodin. Když vyrazíme okamžitě, máme ještě šanci. Losovali jsme a osud vybral mne a Ralfa. Okolo osmé náš vrtulník přistál u ústí průduchu A-12, hned vedle kapitánova stroje.

* Chvilími už jsem pořádně nerozeznával přeludy od skutečnosti. Všechno křepčí v potrhých záškubech: Kužel mého reflektoru. I moje myšlenky. I pralesy chvějivých houbovitých chimér, které obrůstají stěny průduchu. I dole a nahoře. Mé tělo obtáčí hadi kalných pěn. Obrovské bubliny s povrchem pružným jako míče mne do sebe tiše uzavírají a pak praskají a zanechávají jemnou, ale tuhou žilnatou kostru. Potom opatrně používám svůj nůž - zřídka, ale přece. Bez něj bych tady daleko nedošel. Ralf je sotva deset metrů přede mnou, ale cesta, kterou on proklestil, za ním hned zarůstá.

Jsme zhruba na sedmistém metru. Před můj unavený zrak se stále vrací vidina té nechutné galérie vypoulených kreatur, kterou jsme potkali mezi čtyřtým a šestistým metrem.

Co to jen mělo znamenat? Myslím, že v prvním momentě nás oba napadlo totéž: Solus si pochutnává na svých úlovcích. Pak jsme však našli Andrejovo, Marcelovo i Raymondovo tělo. Leželi ve svých skafandrech nedotčeni. Mrtví, ale přece jenom lidé, a my jsme byli rádi, že jsou j e n o m mrtví.

Střežíme se pronést jediné slovo, které by si Solus mohl vyložit jako výhrůžku. Hlídáme i svoje myšlení. Je to podivuhodná fraška. Dokud ale nerozumíme rolím, které v ní hrajeme, nezbyvá, než být opatrný. Nemáme chuť ty tři následovat.

Klopýtáme dál a nic kolem sebe nechápeme. Jícnová nemoc u mě propuká v plné míře - poprvé zvracím. Automaty drezúrou zpitomělého těla jsou však stále spolehlivé: jdu dál. Je mi naprosto lhostejné, zda kapitána najdeme. Je mi také jedno, jestli je mrtev, nebo jestli žije. Teď je důležité jenom vydržet.

Naše tempo se teď poněkud zrychlilo. Chodba strmě stoupá, ale nevlní se tolik a je poměrně snadno průchozí. Vrstva slizu je snesitelně tlustá. Poněkud ustává i ten vytrvalý déšť lepkavých kapének, které připomínají pulce. Vyšplhali jsme asi sto metrů, tu se náhle Ralf zastavuje. Obrací se ke mně a čeká.

"Nějaké potíže?" ptám se.

"Ještě nevím..." řekl Ralf svým věčně stoickým hlasem. Přidal jsem na tempu a za chvíli jsme oba společně stanuli před "branou".

Jakési kusé informace o existenci "bran" jsme měli už od našich samočinných sond - pochopitelně od těch, které se vrátily. Jsou to značně zúžené části průduchu o průměru asi metr a délce okolo deseti metrů, tvořené prstenci z měkké chrupavky. Hledíme do ústí "brány" a mrazí nás: Zezadu je osvětlena slabou nazelenalou září. Vidíme hustou řadu pavučinových sítí, které jsou napjaty napříč tunelem a tetelí se v proudu procházejícího plynu. Zrovna takovéhle sítě jsme přece našli uvnitř jednoho typu Solových povrchových organel, v Mullockových dutinách. Probíhají na nich komplikované oxidační děje, něco jako dýchání.

Sáhnout do těch krajek? Ta představa se nám ani trochu nelíbí. Vždyť je to totéž, jako by nám někdo trhal plíce.

Pak mi ale začíná zapalovat: Kapitán tudy přece musel projít! Je vyloučeno, abychom ho při své cestě minuli. Slyšeli bychom alespoň jeho identifikační signál. Solus ho pustil, protože porušené sítě se asi dokáží dostatečně rychle regenerovat nebo pro něj prostě nejsou důležité. Sdělují své závěry Ralfovi. Krčí rameny. A pak neurčitě přikyvuje. Chceme tomu prostě uvěřit.

Jdu jako první. Trhám první síť. Jde to ztuha, ale konečně povoluje. Nic, Solus mlčí.

Nejistě pokračuji.

Náhle strnu.

"Buď chvilku zticha!" syкну na Ralfa, "...slyšíš?"

"Co mám slyšet? Kromě tvého..." ptá se nechápavě, ale já se ohlédnou s tak vzteklým gestem, že naráz zmlkne. Je to téměř beznadějně. Náš hlučný dech se ne a ne uklidnit, hukot krve ve spáncích, ale přece jen - je slyšet slabounký tón třetí vysílačky. Nouzový signál. Dál už neváhám.

Je tu těsno a práce se nedaří. Když se dostáváme asi k páté pavučině, cítím, že se děje něco nekalého.

"Ono se to začíná svírat!" slyším Ralfův hlas, ale ohlédnout se nemohu. Je však jasné, co tím myslel. Průměr tunelu se pomalu, ale jistě zmenšuje. Jsem asi v polovině.

"Vracíme se?" řvu na Ralfa.

"Zbláznil ses?" uklidňuje mě, ale ani jeho hlas nezní nejpevněji. "Hlavně dělej!"

Nevím, odkud bereme tu jistotu, že se Solus chová pokaždé stejně, když on sám nás z toho tolikrát vyvedl.

Plížím se dopředu. K další síti. Ke skafandru přiléhá zbytnělá masa prstenců a moje ruce už začínají být k nepotřebě. Poslepu rvu, řezu nožem ta protivně trvanlivá vlákénka.

Přemýšlím, co asi vydrží náš tolik vychvalovaný skafandr. Začínám si připadat jako v čelistech louskáčku.

"Pohni sebou! Proboha, pohni sebou!" úpí Ralf. Je na tom asi ještě hůř než já. Ruce skládám pod sebe a sunu se vpřed jako housenka. Už nemohu zdvihnout hlavu. Doufám, že mám před sebou volno. Čelo přílby však naráží na tuhý odpor. Poslední síť? Napírám se dopředu. Do očí mi stéká pramínek horkého potu. Ralfovy zuřivé nadávky už neregistruji.

Spíš vnímám čím dál tím hlasitější tón kapitánovy vysílačky.

Najednou, bez jakéhokoliv varování, tlak povoluje. Jsem zrovna v plném záběru - a ten mě vystřeluje dopředu. Něco mě prudce udeří do čela. Bleskově kloužu po povrchu prstenců.

Ještě než stačím nějak zareagovat, tunel se naklání a můj pohyb se nezadržitelně zrychluje.

Křičím ve snaze varovat Ralfa. Do očí mi vniká ostrá zelená záře. Ztrácím oporu a někde se propadám. Tupý náraz a chvilka temnoty...

Procítám a podivuhodně lhostejný ke svému osudu systematicky zjišťuji situaci. Na matnici čtu údaje aparátů skafandru. Všechno je v pořádku. Kromě tupé bolesti v týle se vlastně necítím nejhůř. Ležím na boku. Zkousím se pohnout: marnost nad marnost! Mé tělo je jako v kleštích. Jenom hlavu se mi daří trochu pootočit. Otvírám napuchlé oči, slepené slaným mazem. Chvilku mžourám...

Jsem na dně mohutného dómu. Čtyřicet, snad padesát metrů výška. Prostorem se šíří vibrace přízračného zeleného svitu. Na stěnách se v rychlém sledu vrásní hluboké plastické reliéfy. Točí se mi z toho hlava. Uprostřed dómu se vznáší velká, hedvábně modrozelená ježatá koule a velebně se otáčí. Celý prostor tiše pulzuje. Nic si o tom nemyslím. Proč ostatně? Moje unavená mysl je těmi obrazy už přehlčena... K čertu s nimi.

Do hlavy mi stoupá mozmařilá, roztříštěná opilost. Cítím jemné zurčení krve v mozkových cévkách a kamsi se stáčím.

Pulzuji společně s omamným rytmem dómu. Slyším, chutnám, polykám temný hukot z jakéhosi kosmického vodopádu. Ten zvuk, ten zárodek myšlenky, ten stín neznámého pocitu mne celého naplňují. Mé hranice jsou dlouhými vlnami trpělivého příboje rozmývány do ztracena...

* Jacek se upřímně chechtá: "Tohle že sis myslel? Dej pokoj, tak to bych zrovna do tebe vůbec neřekl!"

Podrážděně jsem se nadzvedl na lůžku: "Měls být na mém místě, ty chytráku!"

"No, no," chlácholí mě Jacek, "jen pěkně lež. Nejsi zase na tom tak skvěle, abys mohl provádět kdejaké prostocviky!"

Pak zvažněl.

"Bylo to asi něco jako hypnóza. Začal jsi podléhat vlivu Solova myšlení, ale on o tom možná ani nevěděl. Rozumíš - ten dóm je vystlán alespoň metrovou vrstvou té nejkvalitnější nervové tkáně. Počkej, jak jen tomu říká Klaus? "Mentální vakuola". Je to jakési myslící centrum. Nevíme, jestli existuje jen tohle jediné, ale to je teď nakonec vedlejší.

V každém případě to tam začíná člověku vynechávat, chápeš?"

"Jistě," řekl jsem. "To vím líp než ty. Moc pěkně se to tady poslouchá. Ale kdybys to zažil!: Výplach mozku. Dokonalá práce, to ti povídám. Vlastně to nebylo nepříjemné, jenže..."

"Dobře, nechme toho," ozval se Jacek zamyšleně. "Ostatně, nejsi jediný, kdo ho uslyšel.

A jediné díky tomu možná žiješ."

"Myslíš Ralfa? Nebo kapitána?" hádám.

"Ne. Ti dva jsou na tom ještě hůř než ty. Vy tři jste to odnesli přímo. Vlezli jste rovnou do ohně. Ale je tu ještě někdo jiný... Počkej moment..."

Ozval se volací signál videokofonu.

"Marie? ... Prosím tě, nemohla bys na chvíli přijít?... Jo, sem na marodku. Díky."

Obrátil jsem se na Jacka s němou otázkou v očích.

"Jen chvíli vydrž. Však ona ti to vysvětlí sama." řekl Jacek. Přecházel po kabině sem a tam a z dlouhé chvíle pro mne připravoval nějakou obzvlášť ohavnou injekci. Odevzdaně jsem vzdychl.

Pak jsem se zeptal: "Myslíš, že nás chtěl zabít? Ralfa a mne. Tak proč si nás nezmrazil?"

Neuložil k ledu, jak to dělává? Mohl by přece..."

"Neplácej nesmysly," přerušil mě Jacek ostře. "Nic nevíš. Deset dní jsi tady ležel jako mrtvola a nevěděl o sobě. A my jsme se mezitím neflákali, to je ti doufám jasné!?"

... Víš, proč ti tři zařvali?"

"Copak je nezabil Solus?" odpověděl jsem otázkou.

"Zabil. Ale nezavraždil. A to je rozdíl! Slyšel jsi někdy o 'paranormálním ochlazení'?"

Pokrčil jsem rameny. To sousloví na mne působilo poněkud dryáčnickým dojmem.

"Nic si z toho nedělej, já o tom taky moc nevím," přiznal se Jacek. "Klaus se mi to tuhle snažil vysvětlit, ale vcelku marně. Ostatně tvrdil, že ten termín tady nesedí přesně. Že jde o něco trochu jiného: V těch uzlinách, kde zahynuli Marcel, Raymond a Andrej, dochází občas k přeměně tepelné energie na informaci. Normální neuspořádaný pohyb molekul se tam učeše a vzniknou jakési proudy. Jako by tam působil starý dobrý Maxwellův démon.

A energii těch proudů Solus používá pro svou tvorbu a přenos informací. Hlavně ovšem v kritických situacích, kdy mu normální zdroje nestačí. Jasné?"

Neurčitě jsem cosi zavrčel.

"Tohle je jen pracovní hypotéza. Víc toho prostě nevíme. Ale jedno je jasné. Všechna hmota, která je ve chvílích Solových duševních hnutí přítomna v těch uzlinách, chladne.

Její teplo se mění na Solovy myšlenky. V tom je celá ta patálie, rozumíš? Ani skafandr nemohl ty tři zachránit."

Naslouchal jsem těm podivným termodynamickým báhorkám a snažil jsem se udělat si o věci vlastní úsudek. Na jazyku jsem měl tisíc a jednu konstruktivní námitku.

Pak se ale ozvalo zaklepání na dveře.

"Marie? Pojď dál!" řekl Jacek.

"Neruším?" ozvala se plaše. Vždycky byla přehnaně zdvořilá. Její tendence držet se stranou byla příslovečná. Kromě svého milence, Bena z party biologů, nás všechny ignorovala.

"Ahoj, jak se daří?" pozdravila mě.

"Jde to, díky," odpověděl jsem. "Už bych se cítil úplně normálně, kdyby mě tady Jacek nekrmil takovými fantaziemi. Slyšelas tu jeho teorii o paranormálním ochlazení? To je tedy věc!"

"Není to moje teorie," ohradil se Jacek. "Ostatně myslím, že Marie tě příliš nepodpoří."

Obrátil se na ni: "Řekni nám, prosím tě, jak to u tebe vlastně všechno začalo?"

"Nevím," zdráhala se. "Přesně si nepamatuju. Prostě jsem měla najednou pocit, že ho slyším. Že mu rozumím."

"Komu že rozumíš?" chtěl jsem se ujistit.

"No přeci Solovi. Andrej už byl tenkrát po smrti a Lena se chystala na svou cestu do průduchu. Všichni jste z toho byli celí diví, ale já byla klidná. Cítila jsem, že se není čeho bát."

"A ty myslíš, že tu jistotu jsi brala od Sola?"

"Tenkrát jsem ještě netušila, odkud ji беру. Ani jsem si ten svůj bohorovný klid radši nepřiznávala. Měla jsem výčitky. Postupem času ale bylo čím dál jasnější, že mezi Solem a mnou je nějaké spojení. Přitahoval mě."

"Ale to snad nás všechny!" protestoval jsem.

"U mne to bylo něco jiného," nedala se zviklat Marie. "Vás rozčiloval, provokoval."

Mně ale přiváděl do jakéhosi vytržení, nebo jak bych to nazvala. To bylo v době, kdy byly na Základně největší zmatky. Solus taky nezůstával stále klidný. Tón jeho myšlení se časem začal měnit. Těkat. Nervóznět."

Jindy bych si řekl: labilní ženská psychika, to je to celé.

"A porozuměla jsi něčemu?"

"Myslím, že ano. Sice jenom na chvílku, ale byl to opravdový kontakt. Když se Marcel s Raymondem a Martinem vypravili hledat Andreje, bylo mi divně. Zavřela jsem se tenkrát ve své kabině a dívala se okénkem na Sola. Viděla jsem, jak v ústí průduchu přistává jejich vrtulník. Asi to trvalo pěkných pár hodin. Seděla jsem tam a polykala uklidňující prášky, ale nepomáhalo to. A najednou ... nevím přesně, jak to popsat ... najednou mě skoro srazila k zemi vlna jakéhosi citu. Nemohla jsem si pomoci. Naříkala jsem..."

Nic takového jsem předtím nezažila. Víš, co to bylo?" obrátila se na mne Marie. Ležel jsem bez hnutí a neodvažoval se ani špitnout.

"To byla lítost! To byla Solova lítost!" Ta vzpomínka Marii úplně přemohla.

Dlouhé vteřiny ticha přerušil Jacek: "My jsme to pak dávali chronologicky dohromady."

Máme ty kazety, takže známe okamžik smrti poměrně přesně. A Marie si ten svůj podivný kolaps zaznamenala do deníku. I s časovým údajem. Je v tomhle pečlivá. A klape to skoro nachlup... Já myslím, že není pochyb. Marcel a Raymond mu vyhrožovali a on je zabil svou lítostí. Zmrazil je svým smutkem."

Ta pohádka byla tak naivní, tak šílená, že mě její síla začala na chvíli přemáhat.

"Dodneška si vyčítám, že jsem s tím nepřišla dřív," řekla Marie tiše. "Třeba bych mohla ještě něčemu zabránit. Ale pochybovala jsem, že by mi někdo uvěřil. Jaké jsem vlastně měla důkazy?"

"Nejde o to, jestli by ti někdo uvěřil," odporoval Jacek. "On už by se někdo našel."

Chápej ale, že bychom se podle tvých subtilních dojmů těžko mohli řídit."

"Ale vždyť jsi říkal," ozval jsem se, "že nás Marie vlastně zachránila. Je to tak?"

"To je nesmysl," ohradila se Marie prudce. "Celý vtíp byl v tom, že když jsi odešel ty s Ralfem, prostě to na mne prasklo. Ben to ze mne vytáhl a já jsem všechno vyklopila."

Nevěřil bys, co to s lidmi udělalo. Jejich nálada stoupla o tisíc procent. I když jsem vlastně vůbec nic nevyřešila, všichni začali věřit v bůhvíco."

"A pak najednou Karel zjistil," přerušil ji Jacek, "že s tím průduchem A-12 se něco děje. Ústí začalo měnit barvu a tvar. Poslali jsme tam hlídku a ta se vrátila docela zmatená. Prý se to tam rozkládá. S takovými věcmi jsme předtím neměli žádné zkušenosti, to víš sám. Nastal poplach. A teď ti řeknu, o co se

vlastně Marie zasloužila: o to, že jsme našli odvahu jít vás hledat. A o to, že jsme vás opravdu zachránili. Vždyť už to vypadalo jako s těmi deseti malými černoušky. Ani ti nejkovanější blázni by nešli, kdyby nezačali Solovi věřit."

Stále se nemohu ubránit pocitu, že ty růžové brýle, přes které Jacek a Marie vzhlížejí, příliš nesedí. Je to násilné a ukvapené. Kolikrát už jsme vyslovili definitivní soudy o té či oné Solově vlastnosti a kolikrát jsme trefili vedle... V hlavě jako by mi stále zněly ty prapodivné výroky, ty kosmické nesmysly, kterými mě Solus zahlušil ve své "mentální vakuole". Jestliže to byly opravdu jeho myšlenky, máme k němu stále stejně daleko. Přesto je mi teď dobře a lehce. Asi je to tím, že už máme všechno za sebou.

Loď nás unáší ze soustavy, kde obíhá Trista. Pryč od Sola. Od toho všeho.

"Samotná Mariina prorocství by však stejně nestačila. Byli jsme opravdu už přespráviš vyplašení. Víš, co se ale stalo?" zeptal se mě Jacek. "Víš, co se stalo a průduchem A-12? Zahynul, nebo jak bych to řekl."

Solus nevěděl, jak zabránit dalšímu průšvihů. Další smrti. Pravděpodobně nemůže ovládnout své síly a tak je kdokoli, kdo se ocitne v oblasti uzlin, ohrožen. Když jste se pak s Ralfem vypravili do A-12, zvolil nouzové řešení. Začal umrtvovat životní funkce průduchu, aby vás ochránil. Vy jste to možná vůbec nepozorovali, ale my jsme měli srovnávací snímky a analýzy a pár lidí, kteří už tam byli. Bylo to jasné. I ta křeč "brány", která vás sevřela, to dokazuje. To už byla agónie, rozumíš? I ta utichající peristaltika - všimli jste si toho vůbec? Teprve když jsme postřehli tuhle Solovu reakci, spadl z nás zbytek strachu a vydali jsme se za vámi. Průduch už byl neškodný."

Nechtěl jsem brát Jackovi jeho jistotu. Napadlo mě něco jiného: co když jsme průduch nějakým neuváženým zásahem zničili my dva? Já a Ralf? Nebylo mi z té myšlenky dobře po těle a ani jsem se s ní raději nechlubil.

"Ralf mi tuhle vykládal o těch lidských zrůdách, co jste spatřili," řekla Marie. "Že prý mu to pořád nejde z hlavy."

"Ty už jste taky vysvětlili?" zeptal jsem se poněkud ironizujícím tónem. "Gratuluju!"

"Nevysvětlili," ohradila se Marie trpělivě. "A nerozčiluj se. My jsme zatím nevysvětlili vůbec nic, jen jsme měli na poslední chvíli trochu štěstí. Pořád jen hádáme, samozřejmě."

Já ti povím, co si myslím o těch ... stvořeních. Ovšem jenom jestli chceš, pochopitelně..."

"O jednu bláznivou hypotézu víc nebo míň, na tom už nesejde," řekl jsem a mělo to znít smířlivě.

"Tak dobrá... Já vím, že to byl pro tebe šok. Že to asi nebyl moc krásný pohled. Ralf se otrásal, kdy mi to líčil. Ale stejně tak byl šok pro Sola, když zjistil vraždící účinek svých citů. Asi přemýšlel, jak to napravit. Jeho řešení nebylo právě nejlepší, ale jinak to zřejmě nedokázal; on se nám je pokusil vrátit. Pokusil se ve svých útrokách vytvořit přesnou kopii těch mrtvých. Jenže to si na sebe přece jen naložil moc. Proto byl výsledek tak děsný, rozumíš?"

Říci, že to znělo rozumně, by bylo nadsazené. Už jsem si však začal zvykat na tu podivnou směs dětinskosti a nadsutečné velebnosti, kterou se Solus projevoval. Ejhle - konečně se nám o něm skládá obrázek: Roztomilá vyprávěnka. Pomatený horror. Mýtus o vině a nápravě.

Ani nevím, kdy mě Jacek s Marií opustili. Dokonce i tu injekci mi Jacek zapomněl dát.

Ležím a hlavu mám jako střep.

Jak jsi to říkal, Ralfe?: "Soucit a obět a tak... Škoda mluvit. Ty mohutné, přemohutné pojmy, které vypadají tak nesmrtelně, nemají pro něj vůbec žádný smysl. Jak by se měl dozvědět třeba o existenci dobra, když je tak sám?"

Měl jsi pravdu. Samozřejmě. Úplně s tebou souhlasím. Ale na jedno jsi zapomněl, Ralfe:

Přišli jsme my a on už sám nebyl. Chápeš? Je to přece docela jednoduché.